

Wethoudersvereniging

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. de demissionair minister mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Den Haag, 29 april 2021

Geachte mevrouw Ollongren,

In januari 2021 werd het onderzoeksrapport *'Teveel van het goede? De staat van het burgemeestersambt anno 2020'* gepubliceerd. Dit onderzoek is in opdracht van uw ministerie uitgevoerd als onderdeel van de *'Agenda burgemeester 2030'*. Hoewel het rapport primair ingaat op het burgemeestersambt, raken de analyse en aanbevelingen ook aan de rol en positie van wethouders. Het is daarom dat de Wethoudersvereniging u graag, in aanvulling op de consultatiereactie van het Genootschap van Burgemeesters en de VNG, enige overwegingen rond dit rapport meegeeft.

Rol en positie in bredere context

In de aanbevelingen worden ingrijpende veranderingen voorgesteld die niet alleen van invloed zullen zijn op het ambt van de burgemeester, maar ook die van andere spelers zoals raadsleden en wethouders. Zo is het voorstel taken over te dragen aan wethouders, direct van invloed op de zwaarte van het takenpakket van wethouders. Het versterken van de eigenstandige positie van de burgemeester, bijvoorbeeld door hem direct te laten kiezen, zal ook van invloed zijn op de politieke verhoudingen en dynamiek in de gemeenteraad en aan de colleegetafel. Dit is een te complexe discussie om op deze wijze te beslechten, zonder het gehele bestel, de ontwikkelingen van de afgelopen tientallen jaren en de rol en positie van de andere spelers mee te nemen. Wij kunnen ons dan ook niet vinden in de aanbevelingen van het rapport, omdat deze slechts aanbevelingen doen over één speler zonder het complete bestel en alle spelers te beschouwen.

Veranderde context

De Wethoudersvereniging onderschrijft de analyse van de onderzoekers daar waar het de uitdagingen in gemeenten en bij de lokale spelers betreft. De Wethoudersvereniging heeft in eerdere consultaties en contacten met uw ministerie, net als bijvoorbeeld de VNG, aangegeven dat het uitvoeren van lokale taken de laatste jaren steeds lastiger geworden is. Een hoofdoorzaak die hiervoor te benoemen is, zijn de toegenomen taken en verantwoordelijkheden en toegenomen complexiteit, terwijl de beleidsvrijheid of financiële ruimte niet zijn meegegroeid. Hieruit vloeit voort dat nagenoeg alle gemeenten stevige tekorten hebben in hun gemeentelijke begrotingen.

Ondersteuning, opleiding en ervaring

Wij gaan graag iets dieper in op een van de punten aangehaald door de onderzoekers, namelijk de toename van het aantal wethouders voor lokale partijen. Zij kunnen volgens de onderzoekers: *'niet terugvallen op ondersteuning van landelijke partijen. Wethouders van deze partijen moeten het dus voor professionalisering uit een andere bron hebben om de kracht van het college op peil te houden'*. Ook wordt benoemd: *'de toename van nieuwe partijen en onervaren wethouders'*.

Wethoudersvereniging

Echter zijn wethouders, in ons bewust gekozen lekenbestuur, niet meer of minder onervaren dan in eerdere jaren. Het wel of niet ervaren zijn of ondersteund worden, staat ook los van de politieke partij. Daarnaast nemen zowel wethouders van lokale partijen als van landelijke politieke partijen in gelijke mate deel aan opleidingen van de Wethoudersvereniging.

In afwijking op de reactie van de VNG en NGB merken wij op dat wethouders steeds vaker gebruik maken van mogelijkheden zich te professionaliseren en zich te laten ondersteunen. Wel zien wij dat er in gemeenten niet altijd een klimaat heerst dat “een leven lang leren” de norm zou moeten zijn. Juist burgemeesters (en gemeentesecretarissen) zouden daar een bepalende rol in kunnen vervullen. “Onervaren” en “beter opgeleid” krijg je voordat iemand wethouder wordt niet ondervangen, dus zou naar onze mening ondersteuning tijdens het ambt ruimer ondersteund moeten worden en opleidingen volgen de norm moeten worden. Daarbij roepen wij in herinnering dat een professionaliseringsfonds voor burgemeesters ruim is vormgegeven, maar voor wethouders helaas nog altijd in omvang in het niet valt met de voorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden van burgemeesters.

Tot slot

Veel wethouders wezen ons de afgelopen jaren op de toename van gemeentelijke taken en het gebrek aan middelen om deze goed uit te kunnen voeren. De ruimte voor het maken en uitvoeren van eigen beleid op gemeentelijk niveau is de laatste jaren sterk in de knel gekomen doordat er steeds minder middelen zijn om hier invulling aan te geven. Dit zorgt voor spanningen aan de colleegetafel en in de gemeenteraad en dit tast de politieke stabiliteit op lokaal niveau aan. Wij sluiten onze reactie graag af met de recente oproep van de Raad van State in zijn Voorlichting over de interbestuurlijke verhoudingen: de oplossing ligt in langdurige financiële zekerheid voor gemeenten. Daar voegen we graag aan toe dat de discussie over veranderingen in het lokale bestuur, zoals de benoemingswijze van de burgemeester, gevoerd zou moeten worden in de volledige context, met alle actoren in oenschouw en over het gehele bestel.

Hoogachtend namens het bestuur van de Wethoudersvereniging,

Marcelle Hendrickx
Voorzitter Wethoudersvereniging